
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

УДК 378.147:811.124

Шаманова Н. Є.

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

У статті розглядаються особливості організації самостійної роботи студентів з латинської мови, її типи та види. Аналізується доцільність впровадження та роль у підвищенні мотивації вивчення латинської мови.

Ключові слова: самостійна робота, репродуктивний тип, реконструктивний тип, творчий тип.

Реалізація положень Болонської декларації, інтеграція в Європейське співтовариство, модернізація вищої освіти зумовлюють удосконалення організації навчального процесу, технологій, форм і методів навчання.

Виконання цих завдань вимагає пошуку шляхів удосконалення навчально-виховного процесу, розроблення нових методів та форм взаємодії викладача та студента.

Життям доведено, що тільки ті знання, які студент здобув самостійно, завдяки власному досвіду, думці і діям, будуть насправді міцні. У процесі викладання навчального матеріалу засвоюється 15 % інформації, що сприймається на слух, 65 % - на слух і зір. Якщо навчальний матеріал опрацьовується власноручно, самостійно (індивідуально) виконується завдання від його постановки до аналізу отриманих результатів, то засвоюється не менше 90% інформації [1]. Саме тому вища школа поступово, але неухильно переходить від передачі інформації до керівництва навчально-пізнавальною діяльністю, формування в студентів навичок самостійної творчої роботи, здатності до прийняття відповідальних конструктивних рішень. Головну роль в цьому відіграє самостійна робота студентів, яка є невід'ємною складовою сучасних навчальних технологій. Самостійна робота є не лише однією з форм

організації навчального процесу, але й ефективним засобом активації пізнавальної діяльності студентів.

Обмежена навчальним планом кількість годин з латинської мови на спеціальності “Прикладна лінгвістика” змушує перенести певну частину роботи з дисципліни на самостійне опрацювання. Відомо, що організація самостійної роботи, як і будь-якого іншого виду навчальної діяльності, починається з планування. У робочу програму з латинської мови, що забезпечує оптимальну організацію всього навчального процесу, ми включаємо теми, винесені на самостійне опрацювання. В організації і плануванні самостійної роботи з будь-якої дисципліни особливо важливо правильно визначити обсяг і структуру змісту навчального матеріалу, який виноситься на самостійне опрацювання, розробити методичне забезпечення самостійної роботи студентів.

Досвід роботи дозволяє стверджувати, що стрижневим компонентом організації самостійної роботи першокурсників виступає упорядкована система завдань, що сприяє засвоєнню і закріпленню базових понять дисциплін, а також формуванню вмінь працювати з довідковою, додатковою літературою, першоджерелами. Так, наприклад, вивчення латинської мови на першому курсі спеціальності “Прикладна лінгвістика” передбачає певні види самостійної роботи, а саме:

- вивчення нового матеріалу (читання та конспектування джерел інформації)
- поглиблене вивчення матеріалу (підготовка до практичних занять, контрольних робіт, виконання індивідуальних завдань)
- вивчення матеріалу з використанням елементів творчості (складання рефератів, повідомлень, проведення презентацій)

Вже з першого заняття студентам роз'яснюється сутність самостійної роботи з підручником, яка полягає в тому, що опанування нових знань здійснюється шляхом серйозного вивчення матеріалу та його усвідомлення, а отже, іде формування вміння працювати з науковою літературою. Для студента-першокурсника надзвичайно важливим і необхідним в подальшій

діяльності є формування навички самостійної роботи з друкованим текстом. На жаль, далеко не кожен студент набуває такі навички в школі.

Результатом такої самостійної роботи є конспект, складання плану, таблиці, схеми з певної граматичної теми з подальшим їх обговоренням на аудиторному занятті.

Ефективним в самостійній роботі є виконання індивідуальних завдань з певної теми. Планування кожного заняття з латинської мови передбачає декілька варіантів карток з індивідуальними завданнями для вдосконалення навичок граматичного аналізу, порівняння мовних явищ латинської та сучасної мови (англійської, української), навичок роботи із словником іншомовних слів, аналізу походження слів тощо. Підготовка та написання реферату та його презентації є завершальним етапом вивчення курсу латинської мови. Цей вид самостійної роботи передбачає творчий підхід студентів до опрацювання наукової літератури, складання плану, визначення основної та другорядної інформації. При виконанні роботи такого типу відбувається накопичування студентами нового досвіду діяльності на рівні оволодіння елементарними методами дослідження, закладаються основи вироблення навичок застосування цих методів на широке коло споріднених дисциплін.

Щодо типів самостійної роботи ефективними при вивченні латинської мови можна назвати наступні:

1. Репродуктивний – містить завдання на відтворення знань та вмінь. Всі дані для пошуку інформації та спосіб виконання дається в інструкції. До цього типу відноситься виконання вправ з підручника після аудиторних занять, аналіз граматичних форм, вивчення лексики, крилатих висловів і т.і.

2. Реконструктивні – його характерною ознакою є те, що вже в самому завданні дається загальна ідея виконання, а студенту необхідно розвинути її в певний спосіб відповідно до умов завдання. До цього типу відносяться робота з текстами латинською мовою, переклад їх з аналізом граматичних та лексичних особливостей; робота з лексикою, яка вивчається, на основі білінгвістичних зіставлень з українською або російською мовами; вивчення історичних фактів

та особливостей культури Стародавнього Риму, які зустрічаються в текстах для перекладу та крилатих висловах, які заучуються.

3. Творчий – проявляється бачення проблеми, здатність знайти новий спосіб виконання завдання, альтернативність мислення. Це написання повідомлень, рефератів, доповідей. Теми рефератів визначені таким чином, щоб відобразити певний етап розвитку культури народу Стародавнього Риму, визначити роль латинської мови в гуманітарній освіті та провести мовні паралелі з англійською мовою. Виконання такого типу самостійної роботи допомагає мотивувати вивчення студентами латинської мови та набути лінгвістичну та соціокультурну компетенцію.

Ефективність самостійної роботи забезпечується чіткою організацією та контролем самостійної роботи, створенням необхідних умов для самостійної роботи (бібліотека, читальні зали, комп'ютерні класи, мережа Інтернет); доцільними формами, методами і засобами навчання; навчально-методичним забезпеченням, тощо.

Результативність самостійної роботи студентів з латинської мови багато в чому визначається наявністю активних методів її контролю. Для цього нами було розроблено низку текстів з кожної теми для поточного контролю, тобто регулює відстежування рівня засвоєння матеріалу на аудиторних заняттях, тести для проміжного контролю після закінчення вивчення модуля, тести для підсумкового контролю в кінці семестру та навчального року.

Дуже корисним, на наш погляд, є тестовий контроль знань і умінь студентів, який відрізняється об'єктивністю, економить час викладача, значною мірою звільняє його від рутинної роботи і дозволяє більшою мірою зосередитися на творчій частині викладання, має високий ступінь диференціації студентів по рівню знань і умінь і дуже ефективний при реалізації рейтингових систем, дає можливість значною мірою індивідуалізувати процес навчання шляхом підбору індивідуальних завдань для практичних занять, індивідуальної і самостійної роботи, дозволяє прогнозувати темпи і результативність навчання кожного студента.

Тестування допомагає викладачу виявити структуру знань студентів і на цій основі переоцінити методичні підходи до навчання по дисципліні індивідуалізувати методичні підходи до навчання по дисципліні, індивідуалізувати процес навчання.

Але не всі ще студенти, особливо першокурсники, готові реалізувати принципи самостійної позааудиторної роботи, оскільки цей вид діяльності сприймається ними не як необхідність професійного й особистого самовдосконалення і як необхідна реальія сучасної освіти, а як певне поза навчальне навантаження, яке вони зводять до мінімуму чи ігнорують взагалі. Отож, необхідно виробити у них усвідомлення того, що самостійне навчання - це передусім спосіб самовдосконалення, робота над собою, розуміння необхідності, яка дозволяє студентів розвивати свої знання, навички, уміння, здібності і творчий потенціал.

Література

1. Пидкасистый П.И. Сущностная характеристика познавательной деятельности. // Вестник высшей школы. 1985. - №9, - с. 35-39.
2. Солдатенко М.М. Теорія і практика самостійної пізнавальної діяльності: Монографія. - К.: Видавництво НПУ ім.. М.П. Драгоманова, 2006. – 198 с.

Shamanova N. Ye. The structure of Latin language students self-study work

The peculiarities of Latin language self – study work along with its types and kinds have been considered. The expedience of its implementation and the role in increasing learning motivation are analyzed.

Key-words: *self – study work, reproductive type, reconstructive type, creative type.*